

2. Sinu hambad on kui lamnaste
lari, mis ära niiderud, kes pejemiseft
ulewad, kes kõit katskuid kannawad,
a ei ole üksti nende seast ilma jouta.

3. Sinu huuled on kui hele punane
õng, ja su lõne on lõbus: * ju sil-
natagused on kui lõhkileigatud kraa-
latidun ju hünste tuffade wahel.

4. Su fael* on kui Tarveti torn,
nis sõjariistade hoonets üles ehita-
ud; tuhat kilpi on tema peal rip-
numas, need kõit on wägewate kil-
pid.

5. Su * mõlemad nijad on kui k
vaskat, mis wäikeje hirwe katsi,
les lilleteste seas lõowad.

6. * Kurni päew juure lõunasje
a warjud põgenewad, tahan
nirri mäe peale minna, ja p
luntale.

7. Sa oled hoopis ilus, mu
a sinu sees ei ole wiga.

8. Tule minuga, oh pruut
roni pealt; tule minuga
pealt; waata jeia Amanu
Zeniri ja Ermoni otjast
toerte pejade seest, pard
nägede pealt.

9. Sa oled mu jüdan
and, mu õde ja pruut
idame enejele wõtnu
na läbi, ühe tee-ega
as.

10. Mis ilusad on
mu õde ja pruut!
on sinu armatiem

11. Sinu huuled tilguwad kärjemett,
mu pruut; mett ja piima on ju tee-
le all, ja ju riiete hais on kui Liba-
noni hais.

12. Mu õde ja pruut! sina oled kui
rohuaeud, mis lutus; ja oled kui hull
wilja, mis lutu taga, üks hallikas,
mis kinni pandud pitseriga.

16. Arka üles põhja tuul, ja tule
lõuna tuul, puhu minu rohuaeast lä-
bi, et tema kallid rohud haisu roh-
keste wälja annawad: mu armute
tulgu oma rohuaeada ja idõgu omaft
kõige kallimast wiliast.

5. Peatüff.

Prunt ajab juttu omaft peigmehest, ja tü-
dab teda.

Ma * tulen oma rohuaeada

7. Anna mulle teada, sina, keda mu
hing armastab, kus ja oled tarja hoid-
mas, kus ja keda lajed maas seista lõuna
gal; miks pean ma olema kui tin-
nitaetud sinu jeltjimeeste tarjade
juures?

8. Kui sa ei tea, * sina kõige ilusam
naeste seast; siis mine wälja lam-
naste jalgede peale, ja hõia kui kar-
jane oma kitiie tallesid tarjaste ma-
jade juures.

9. Ma panen sind, mu sõbruke, Wa-
hulga jarnatjeks, mis tõl-

nalotta, ja armastus on tema lipp
mu kohal.

5. Toetage mind wiinaplastudega,
tehte mulle ase õunte juure; sest* mi-
na olen haige armastuieft. * p. 5, 8.

6. Tema pahem käsi on mu pea all,
ja tema parem käsi hakkab mu õim-
ber kaela. p. 8, 3.

7. Ma wamutan teid, oh Jerusa-
lemma tütrede! wäikeste ja suurte
hirwede juures wälja peal, et teie
mitte jeda, keda ma armastan, üles
ei ärata ega üles ei aja, kuni ta
õie tahab. p. 3, 5; 8, 4.

8. See on mu armuteje heal: Waa-
mägede
te peal.

5. Ma wamutan
lemma tütrede, wäik-
wede juures wälja
te üles ei ärata ege
da, keda ma armast-
tahab.

õtsimud, keda n
tab; ma* olen teda
ole teda mitte leidn
2. Ma tahan otje
mööda linna ümber
turude peal, ja otjil
armastab; ma otjil
nud teda mitte.

3. Hoidjad leidfid i
linna ümber käiwad
mid, keda mu hing

4. Katsukeje aja pä-
jain mööda läinud,
teda, keda mu hing
pidasjn teda kinni,
mitte maha jätta, * ti
ema kotta jaan wii
briseje, kes mind ihus

5. Ma wamutan
lemma tütrede, wäik-
wede juures wälja
te üles ei ärata ege
da, keda ma armast-
tahab.

7. Waata Salomoi
kümwend wägewat
ümber, Israeli wäg
8. Keil kõigil on n
on etatud sõdima,
mööda oma piinja kül
nis õõ ajal.

9. Kuningas Saloi
redripust Libanoni
10. Selle postid t
mis jelle peale ti
on magus, ja * ju nägu on lõbus. * p. 4, 7.

15. Wõtke meie kinni rebajed, wäi-
kejed rebajed, kes wiinamäed ära
rituwad, sest meie wiinamäed on õit-
jemas.

16. Mu armute on minu päralt, ja
mina tema päralt, kes lilleteste seas
ma jüdame rõõmu

6. Ma tegin oma armutejele lahti;
aga mu armute hoidis kõrwale, ja
oli ära läinud; mu hing läks wälja,
kui tema wäakis; ma* otjisin teda,
aga ei ma leidnud teda mitte, ma
hüüdsin teda, aga tema ei wastanud
mulle mitte. * p. 3, 7.

7. Hoidjad, kes mööda linna üm-

15. Waata, * sina oled ilus, mu sõb-
ruke, waata, ilus oled sina, su silmad
on kui tulleje silmad. * p. 2, 14; 4, 1, 7; 6, 4.

16. Waata, sina oled ilus, mu ar-
muke, ta* lahte; meie jäng halien-
dab ka. * p. 3, 16.

17. Meie kodade palgid on jeedri-

Reigi õpetaja

Eduard Tubin

REIGI ÕPETAJA

Ooper 2 vaatuses, 6 pildis

Libreto — Aino Kallas ja Jaan Kross
(A. Kallase samanimelise romaani järgi)

Kõrvaldus — 5. juunil 1988. a.

Eduard Tubin
18. 06. 1905 — 17. 11. 1982

Kalju Lepik

KOLM PRELÜÜDI

EDUARD TUBINA
MÄLESTUSEKS

d-moll

Õhtu tuli ja varjas valuliselt
mustad jooned valgel noodipaberil.

Sulg sinna kunagi märkis
musta lehviva lipuga *la*.

Sulg sinna enam ei märgi.
Enam märkida sulg ei saa.

*

c-moll

Vastu raagus sügismetsa,
üle välja lumise,
kuulen kaugeid kellalööke.
Vastu mets ei kumise.

Vastu mets ei kumise.

*

A-duur

Eks kevadel jällegi tärka
kumin mullast kui laulab maa.
Võibolla, et siis ei märka,
et ära oled läinud Sa.

Võibolla, et siis ei märka.

Kraavipervel on laulvaid leppi
ja laul on mullas ja vees.
Päike tõstab taktikeppi.
On dirigent koori ees.

Ja laul on mullas ja vees.

Olen laps, ma laulude aiast
korjan laulupuult ubina.
Kostab ääretust laotusest laiast
laul Eduard Tubina.

Kostab ääretust laotusest laiast.

18. 11. 1982

Muusikaline juht ja dirigent —
PAUL MÄGI

Lavastaja —
Eesti NSV rahvakunstnik
ARNE MIKK

Kunstnik —
Eesti NSV rahvakunstnik
INGRID AGUR
(külalisena)

Koormeister —
JÜRI RENT

Kontsertmeistrid —
JAANUS JUUL, RIINA PIKANI, IVO SILLAMAA

Lavastaja assistent —
Eesti NSV teeneline kunstnik
TIIT TRALLA

Dekoratsioonid maalinud —
Eesti NSV teeneline kunstitegelane
UNO KÄRBIS

Orkestri kontsertmeister —
Eesti NSV teeneline kunstnik
MATI UFFERT

Etenduse juht — PEETER KARELL

OSADES:

Paulus Lempelius, — Eesti NSV rahvakunstnik
Reigi õpetaja TEO MAISTE
Eesti NSV teeneline kunstnik
VOLDEMAR KUSLAP
HANS MIILBERG

Catharina Wycken, — Eesti NSV teeneline kunstnik
tema naine MARIKA EENSALU
TIIU REINAU
RIINA KADAJA
(TRK üliõpilane)

Jonas Kempe, — Eesti NSV rahvakunstnik
Reigi abiõpetaja IVO KUUSK
(diaconus) VELLO JÜRNA
MATI KÕRTS

Viiu, — NADEŽDA KUREM
Catharina teenijatüdruk EVE TASA

Kristi, teenija — Eesti NSV rahvakunstnik
URVE TAUTS
ÜLLE TUNDLA

Sauna-Ann — Eesti NSV teeneline kunstnik
LIIDIA PANOVA
Eesti NSV teeneline kunstnik
LEILI TAMMEL

Henn, sulane — Eesti NSV teeneline kunstnik
TIIT TRALLA
ROSTISLAV GURJEV

Moritaadimüüja — TÕNU KILGAS
ARVO LAID

Praeses — Eesti NSV rahvakunstnik
HEINO MANDRI (külalisena)
Eesti NSV teeneline kunstnik
KARL KALKUN

Vana kohtuteener	— ALARI PÕLDOJA REIN TAIDLA
Noor kohtuteener	— MARGUS PALMIPUU RAGNAR TILK
I pagarisell	— TIIT ARUVEE AIN IVANOV
II pagarisell	— LEMBIT POOBUS LEMBIT TOLGA
Pürjelineiu	— KAI PARMAS LIIDIA ROOS
Noor pürjel	— UKU JOLLER AIN ORAV
Uhke proua	— ANU ARENDI MAIE SOMMER
Linnavaht	— MART LAUR MATI MÖLDER
Vana naine	— KAJA SILDNA EDA SOOMUS
I emand	— MAAJA RUMESSEN SIRJE TOOMLA
II emand	— MARVI TAGGU MAREN ÜLEVAIN
Reigi kalurid, kohtuhärrad, vangivahid, timukas, linnarahvas — RAT «Estonia» OOPERIKOOR	

Tegevus toimub Hiiumaal Reigis (I vaatus) ja Tallinnas (II vaatus)
Tegevuse aeg — 1644.—1649. aastatel

LÜHIKE SISUSELETUS

I vaatus

1. pilt. Jüripäeva varahommik Reigi rannas. Lempelius palub õnnistust nii mereleminevatele kaluritele kui ka oma naisele Catharinale.

Teenijatüdruk Viiu teatab uue diaconuse saabumisest.

2. pilt. Jonas Kempe vastuvõtmine Reigi kirikumõisas. Peale õhtusööki kostitab Lempelius uut abiõpetajat heldelt veini ja õllega, joobudes ise samaaegselt maitsvast märjukesest. Kempet köidab aga üha enam napolisõnalise Catharina ilu.

3. pilt. Jaanipäeva-aegne suveõhtu. Catharina püüab võitu saada tärpanud tundelõomast, kuid Kempe tulek ja ühiselt loetud Salomoni Ülemlaul — pühakirja suurim ülistus maisele armastusele — viib nad märkamatuult teineteise embusse.

Kohaletulnud Lempeliuse teadvusse hakkab jõudma tema naise kiindumus Jonas Kempesse.

4. pilt. Talveõhtu Reigi kirikumõisas. Catharina ja Kempe vahekord pole enam teenijatelegi saladus. Catharina kiusamiseks hakkavad nad rääkima mõistujuttu Suuremõisa krahvist ja tema naisest — endisest kuninga armukesest —, lisades kõikvõimalikke lugusid abielurikkujate karistamisest.

Catharina on minestamas, kuid samal hetkel jõuavad pikalt teekonnalt tagasi Lempelius ja Kempe. Mitu nädalat pole nad vahtanud peaaegu sõnagi. Lempelius hakkab nõudma Kempelt ülestunnistust: miks tuli ta üldse siia Reiki ja miks himustab ta nüüd teise mehe naist?

Nende sõnavahetus võtab üha ägedama ilme ja raevunud Lempeliuse ootamatust löögist langeb Kempe meelemärkusetult põrandale. Appirutanud Catharina paljastab tahtmatult mehe ees oma kire. Koos Kempega otsustavad nad põgeneda veel samal ööl.

II vaatus

5. pilt. Kuningliku lossikohtu istungitesaal Tallinnas. Pikka aega Soome saarestikus redus olnud Catharina ja Kempe on tabatud ning nüüd algab nende süüteo vaagimine.

Eitades igasugust nõiakunsti, tunnistavad Catharina ja Kempe ennast süüdi ainult selles, et nad põgenesid armastuse sunnil, mis on tugevam kui tuleriida suits või timuka mõök.

Lempelius on valmis andestama Catharinale, kuid mitte mingil juhul Kempele.

Abielurikkumise ja põgenemise eest mõistetakse kohtualustele surmanuhtlus timuka käe läbi.

6. pilt. Raekoja plats Tallinnas. Varahommikune rüsin. Pagari-sellid pakuvad värskeid saiu, moritaadimüüja tutvustab uut kupleed Catharina ja Kempe «armuloo» kohta.

Surmamõistetud viiakse kolm korda ümber platsi. Rahvamaas irvitab nende üle, Lempelius kutsub viimases hingeahastuses Catharinat tagasi.

Plats tühjeneb. Lempelius on jäänud üksi, vaid kirikute kellad helisevad purustavalt valjusti.

Eduard Tubin oma õpetaja prof. Heino Elleriga 1961. a.

EDUARD TUBIN

E. Tubin sündis 18. juunil 1905. aastal Peipsi ääres Kallaste lähedal kaluri pojana. Kui E. Tubin oli 3-aastane, asus perekond elama Alatskivi lähedale Naelavere koolimajja, kus Eduard Tubina vanem vend sai kooliõpetaja koha. Alghariduse sai E. Tubin Naelavere ja Kokora koolides. Poisikesena õppis ta flööti ja umbes 10-aastasena hakkas koos isaga (kes mängis trompetit ja trombooni) kaasa tegema kohalikus sümfooniatorkestris. 1920. aastal astus Eduard Tubin Tartu Õpetajate Seminari, valmistudes kooliõpetaja kutseks. Seminaris mängis ta kaasa kooli orkestris ja juhatas ka laulukoori. 1924. aastal astus Tartu Kõrgemasse Muusikakooli, kus õppis esialgu ühe aasta J. Kärdi oreliklassis, seejärel H. Elleri kompositsiooniklassis. 1926. aastal lõpetas Tartu Õpetajate Seminari ja asus tööle Nõo kooli õpetajana, jätkates samal ajal õpinguid muusikakoolis (lõpetas 1930. a.). Tartu Kõrgema Muusikakooli lõpetamise järel asus ta elama Tartusse, tegutsedes esialgu «Vanemuise» teatri juures repetiitorina, hiljem juba dirigendina (kuni 1944. aastani). Eduard Tubina käe all tegutsesid Tartus ka mitmed koorid (Tartu Meestelaulu Seltsi koor, «Vanemuise» Muusikaosakonna Segakoor), 1935—1936. aastatel juhatas ka «Estonia» Muusikaosakonna Segakoori Tallinnas. Kahel korral viibis E. Tubin õppereisil välismaal: 1932. aastal Viinis ja 1938. aastal Budapestis. 1944. aastal asus ta elama Rootsi, kus töötas pikemat aega vanade ooperite restaureerijana ajaloolise Drottningholmi teatri juures (1945—1972) ja juhatas Stockholmi Eesti Meeskoori (1945—1959 ja 1975—1982). Eduard Tubin suri Stockholmis 17. novembril 1982. aastal.

Kuigi E. Tubin tegutses pikka aega orkestri- ja kooridirigendina, oli tema peatähelepanu keskendunud heliloomingule. Juba Tartus oli ta sel alal äärmiselt produktiivne ja saavutas kui veel mitte üksmeelse, siis küllaltki suure tunnustuse. Heliloomingu kõrgpunktiks kodumaal kujunesid sõja-aastad, mil tal valmisid mitmed suurteosed, mida esitati nii Tallinnas kui Tartus. 1943. aastal lavastati «Vanemuises» ja 1944. aastal ka «Estonias» tema ballett «Kratt». Kuna E. Tubin sõjakeerises asus Rootsi, oli tema looming Eestis kaua aega keelatud. Alles 1956. aastal kanti Tallinnas ette helilooja V sümfoonia, mis pärast pikki stalinistliku kultuuripoliitika surveaastaid kujunes oma dramatismi ja traagikaga otse vaputavaks elamuseks uuele muusikute põlvkonnale. 1961. aastal külastas Eduard Tubin esimest korda pärast sõda Eestit seoses oma balleti «Kratt» taaslavastamisega «Vanemuise» teatris. Järgnevatel aastail viibis ta kodumaal korduvalt, kus sel puhul toimusid tema teoste ettekanded. «Estonia» teatri tellimisel kirjutas ta oma ooperid «Barbara von Tisenhusen» (1968) ja «Reigi õpetaja» (1971). Neist esimene lavastati «Estonias» 1969. aastal ja läks suure menuga (57 korda) ning «Vanemuises» 1971. aastal (18 korda).